

Міністерство освіти і науки України

Національний університет харчових технологій

**80 МІЖНАРОДНА НАУКОВА
КОНФЕРЕНЦІЯ
МОЛОДИХ УЧЕНИХ,
АСПІРАНТІВ І СТУДЕНТІВ**

*“Наукові здобутки молоді –
вирішенню проблем харчування людства
у ХХІ столітті”*

Частина 4

10–11 квітня 2014 р.

Київ НУХТ 2014

6. Політичні ідеї Кирило-Мефодіївського товариства

Давиденко Ірина, Ігор Береговий

Національний університет харчових технологій

Вступ: Кирило-Мефодіївське товариство — українська таємна політична організація, яка спиралася на традиції українського визвольного й автономістського руху.

Була одним з проявів піднесення національного руху на українських землях та активізації загальнослов'янського руху під впливом визвольних ідей періоду назрівання загальноєвропейської революційної кризи — «весни народів».

Матеріали і методи: Об'єктом дослідження є Кирило-Мефодіївське товариство, його національні та політичні ідеї. У ході дослідження були опрацьовані та систематизовані друковані та електронні джерела.

Результати: Наприкінці 1845 — на початку 1846 р. в Україні виникла таємна політична організація — Кирило-Мефодіївське товариство. Воно називалося іменем засновників слов'янської писемності братів Кирила й Мефодія. Ініціаторами створення товариства були Микола Костомаров, Микола Гулак, Василь Білозерський. Пізніше до нього приєдналися Пантелеймон Куліш, Огіанас Маркевич, Тарас Шевченко, Георгій Андрузький, Олександр Навроцький та ін.

- Кирило-Мефодіївське товариство ставило за мету об'єднання всіх слов'янських народів у федерацію. Його політичну програму викладено в «Книзі буття українського народу» М. Костомарова й у «Статуті Слов'янського товариства Св. Кирила та Мефодія».

- Головними завданнями члени товариства вважали: ліквідацію самодержавства, скасування станів і кріпосного права; визволення слов'янських народів та об'єднання їх у федеральну республіку з парламентським ладом, наданням кожному народу автономії; запровадження загальної освіти народів тощо. Програмові положення розвивали республіканські традиції декабристів. Члени товариства прагнули розкрити політичний ідеал, здійснення якого принесло б передусім свободу Україні. Для цього треба добре усвідомити й осмислити минуле й сучасне.

- Суть слов'янської федерації, за М. Костомаровим, полягала в тому, щоб кожна слов'янська держава — польська, литовська, українська, білоруська, російська — була самостійною та щоб у них був спільний виборний орган для вирішення загальних справ. Очоловати як кожен окрему державу, так і їхню спілку загалом мали виборні особи. У всіх суб'єктів федерації мали бути однакові основні закони, єдина грошова одиниця, свобода торгівлі, єдина центральна влада, якій належить управління збройними силами та зовнішніми відносинами за збереження повної автономії кожного суб'єкта федерації щодо внутрішніх установ, внутрішнього управління, судочинства та народної освіти.

- Найрішучішу й найбезкомпроміснішу позицію в Кирило-Мефодіївському товаристві займав Тарас Шевченко. Пост обстоював ідеї народного повстання, остаточною метою якого мало бути встановлення демократичної республіки —

суспільства із самоврядуванням народу, колегіальною формою реалізації влади як гарантією від її сваволі. Вирішальна роль у такому суспільстві мала належати трудівникам, що працюють на своїй землі.

- За доносом Кирило-Мефодіївське товариство наприкінці березня 1847 року було розгромлене, членів його заарештовано. Товариство проіснувало лише 15 місяців, про те справило значний вплив на розвиток суспільно-політичної думки й визвольної боротьби в Україні. Його діяльності здобула широкий відгук у пресі країн Європи та світу.

Висновки: Члени Кирило-Мефодіївського братства виступали за республіканську форму правління, тобто державну організацію, за якої повноваження верховної влади здійснюють виборні органи. А також за демократичний політичний режим, що передбачає дотримання основних прав людини і врахування інтересів усіх соціальних груп громадян.

Література

1. *Розвиток* політичної науки від найдавніших часів до сьогодення. Електронний ресурс: <http://www.subject.com.ua/political/rudich/19.html>
2. *Ю.А. Мицик, О.Г. Бажан, В.С. Власов* Історія України. Навчальний посібник. – Київ. - Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», -2008 р. – 378 с.
3. Утворення діяльність Кирило-Мефодіївського товариства. Електронний ресурс <http://histua.com/knigi/aktualni-problemi-istorii-ukraini/utvorennya-diyalnist-kirilo-mefodiivskogo-tovaristva>.